

Prin constituirea unui singur stat, care înlocuia fărâmițarea feudală a veacurilor X—XIII, realitățile existente din perioada anterioară¹ capătă noi condiții de desfășurare: o mai mare stabilitate în interior, obținută prin autoritatea puterii centrale (a voievodului cu dregătorii din orașe, județe și sate), drumuri devenite astfel mai sigure, înlesnind circulația oamenilor și a mărfurilor; intervenția domniei, care, urmărind perceperea unor venituri continue și sporite, a apărut interesele supușilor ei proprii când aceștia s-au lovit de măsurile discriminatorii ale neguțătorilor din alte țări².

Aducând însemnate venituri clasei dominante, comerțul și corolarul său, circulația monetară, sînt ilustrate, după întemeierea Țării Românești, prin două fapte semnificative: rezervele importante de care dispunea visteria domnească chiar în primele decenii ale secolului al XIV-lea și emisiunile proprii ale voievozilor români.

Cele 7 000 de mărci de argint oferite de Basarab I, la 1330, regelui Carol Robert drept despăgubire de război sînt echivalente cu 1 680 000 de dinari³, sau 74 kg de aur fin, sau 1 447 kg de argint cu titlul de 800⁰/₁₀₀⁴. Pentru 3 000 de ruble de argint frîncești, adică mult mai puțin decît oferta lui Basarab, Petru Mușat, voievodul Moldovei, va primi de la regele Poloniei, în 1388, drept gaj, teritoriul Pocuției⁵.

Consolidarea economico-politică a dus la baterea unor monede proprii: este, față de perioada precedentă, o trăsătură deosebită, calitativ nouă, care trebuie reținută sub îndoitul aspect al valorii monezilor și al continuității emisiunilor, cuprinzînd, obișnuit, două tipuri: ducății (în sistemul dinarilor) și banii mărunți⁶. Banii de valoare redusă arată că, în Țara Românească, schimbul de mărfuri cu ajutorul monedelor devenise, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, o practică curentă, așa încît domnia vedea necesitatea unor emisiuni continue: ele s-au succedat, de altfel, timp de 100 de ani, de la Vladislav I (1364—1377) și pînă la Radu al III-lea cel Frumos (1462—1475)⁷. Monedele românești au circulat și în Dobrogea — s-au găsit la Păcuilui lui

¹ Dinu C. Giurescu, *Relațiile economice ale Țării Românești cu țările Peninsulei Balcanice în perioada feudalismului timpuriu*, Rsl, X, 1964, p. 364—382.

² Aceeași situație exista și în Moldova după constituirea statului independent, la mijlocul secolului al XIV-lea.

³ Const. C. Giurescu, *Organizarea financiară a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrîn*, în «AAR., Mem. sect. ist.», seria a III-a, vol. VII, 1927, p. 16.

⁴ Octavian Iliescu, *Despre natura juridică și importanța despăgubirilor oferite de Basarab voievod regelui Carol Robert*, în SMIM, vol. V, București, Edit. Acad. R.P.R., 1962, p. 139—141.

⁵ Mihai Costăchescu, *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, vol. II, Iași, 1932, p. 603—606. Constantin C. Giurescu, *Întemeierea Mitropoliei Ungro-Vlahiei*, în «Biserica ortodoxă română», LXXVII, 1959, p. 675 și nota 20.

⁶ Octavian Iliescu, *Emisiuni monetare ale Țării Românești din secolele al XIV-lea și al XV-lea*, în SCN, vol. II, 1958, p. 304 și tabelul nr. 1 (p. 399). Au fost emisiuni de bani românești și în sistemul groșilor veneto-balcanici; ele au încetat după Dan I (1383—1385).

⁷ Octavian Iliescu, *op. cit.*, tabelul nr. 1. În acest interval, lipsesc monezi numai de la Alexandru Aldea (1431—1436) și Vlad Tepeș (1456—1462). Pentru monezile Țării Românești vezi și Octavian Iliescu, *Monezi de aramă de la Mircea cel Bătrîn și Cu privire la monetele lui Mircea cel Bătrîn*, ambele în «Cronica numismatică și arheologică», XVIII, 1944, p. 278—281, și XIX, 1945, p. 25—27; idem, *Îndreptări și întregiri mărunte cu privire la unele emisiuni monetare feudale ale țărilor române*, în SCN, I, 1957, p. 217—220; idem, *O nouă contribuție privitoare la istoria monetară a Țării Românești în secolul al XV-lea*, în SCN, III, 1960, p. 501—505; Corneliu N. Mateescu, *Contribuție la studiul monedelor lui Mircea cel Bătrîn*, în SCN, III, 1960, p. 279—286.